

регіональних транскордонних систем технічної інфраструктури; інтеграція поселенських систем; розвиток і вдосконалення інтеграції рекреаційної бази; 3) соціальна сфера: охорона довкілля і співробітництво в галузі екології; розвиток інтеграції у сфері культури; співробітництво у сфері освіти і науки; інтеграція систем соціального забезпечення; охорона права і громадського порядку; охорона здоров'я; розвиток інтеграції і контактів в інших сферах. У методичному плані при розробці стратегії розвитку Єврорегіону "Буг" можна виділити п'ять етапів: 1) гіпотеза намірів; 2) первинне упорядкування проблем; 3) стратегія розвитку Єврорегіону "Буг"; 4) сценарій майбутнього прогнозу; 5) елементи поточної політики розвитку єврорегіону.

Програма розвитку Єврорегіону "Буг" повинна окреслити його нове місце в економічному просторі України, Польщі й Білорусі, а також врахувати інтеграційні європейські процеси. Сторони повинні використати досвід країн Європейського Союзу. В програмі розвитку повинні знайти вирішення декілька груп проблем, характерних для Єврорегіону "Буг": 1) організація транскордонної діяльності (зміна ролі кордону, його обладнання, перерозподіл транспортних потоків); 2) економічні (створення регіональних центрів економічної активності); 3) підготовка кадрів (підготовка спеціалістів-професіоналів з регіонального маркетингу і менеджменту, комерційної діяльності, міжнародних відносин); 4) організаційні і правові; 5) розробка спільних проектів; 6) культури і самовизначення; 7) екології; 8) пропаганди досвіду роботи єврорегіону.

До пріоритетів розвитку Волинського ПГК на період до 2010 року слід віднести: поліпшення демографічної ситуації, розвиток соціальної інфраструктури малих міст і сіл; розвиток інтенсивного м'ясного тваринництва; завершення конверсії підприємств військово-промислового комплексу; створення можливостей для розвитку господарства на забруднених радіонуклідами територіях; пом'якшення територіальних диспропорцій у господарському розвитку; орієнтація підприємств легкої та харчової промисловості на виробництво продукції з місцевої сировини; реконструкція осушувальних систем, відродження деяких річок та озер; перепрофілювання екологонебезпечних підприємств на технології, що не знищуватимуть природи; реконструкція історико-культурної спадщини, використання її у виховній і в культурно-освітній роботі та розширення туристської діяльності; розвиток взаємовигідних економічних зв'язків з партнерами в інших регіонах України та зарубіжними країнами, особливо воєводствами і повітами Польщі, які входять до Єврорегіону "Буг".

1. Регіональна політика в країнах Європи: Уроки для України/ Київ.центр Ін-ту Схід-Захід; За ред.С.Максименка.- К.:Логос,2000.-171с.; 2. www.uspishnaukraina.com.ua; 3. www.niss.gov.ua; 4.www.mukachevo.net; 5. www.eu.prostir.ua.

Пасічний Р.Я.*

Соціальна доктрина Католицької Церкви та етапи її становлення

Фундаментальним ключем до розуміння соціальної доктрини Церкви є поняття "спільного блага" – головне поняття християнського персоналізму. "Спільне благо" є богословсько-філософським принципом, що об'єднує особову екзистенцію людини і суспільне життя народу. Підставою суспільного блага є благо особи. А благо особи - це моральна досконалість людини, яка може бути реалізована тільки в суспільстві поряд з іншими особами. Таким чином, спільне благо одночасно і паритетно акцентує особу людини, як свою онтологічну підставу, і суспільство, як умову розвитку особи. Це діалектичне поєднання особи і суспільства є критерієм для побудови справедливого, адекватного суспільного устрою. Класичним обсягом соціальної доктрини Церкви є: спільне благо, особа, сім'я, культура, праця, економіка, держава, загальнолюдська спільнота; охоплюються всі виміри буття світу, кожен з яких Церква оглядає у через призму Одкровення на базі філософії природного права.

Християнське суспільне або соціальне вчення - це не збірка практичних вказівок для вирішення «соціального питання» і не вдалий підбір певних досягнень сучасної соціології, які придатні для християнського суспільного виховання, а складова частина християнської концепції життя. [7, с.6] Воно вчення включає три складові. По-перше, природний закон, що

* Пасічний Р.Я. – асистент кафедри політології.

осягається розумом, по-друге, Одкровення, із Заповідями Блаженства як принципи в соціальній сфері (потребують віри), і третім є історичний і есхатологічний рівень християнського вчення, втілений у людських справах і відповідно задуму Божому, плану спасіння.

З богословської точки зору, християнське суспільне вчення має важливе завдання застерегти від будь-яких соціальних утопій. Мета християнського суспільного вчення (суспільно-політичного, етичного та педагогічного напрямів) - це такий суспільний устрій в якому людина могла б здійснювати Божу волю і вести християнське життя. [5, с. 12]

При вивченні метафізичних, етичних та богословських основ суспільного життя, які належать до першорядних завдань християнського суспільного вчення, слід постійно зважати на фактор часу, бо в іншому випадку цьому вченню загрожує небезпека впасти у далекі від реальності абстракції і стати неактуальним. Звідси випливає, що християнське суспільне вчення повинне зважати на підтверджені дані емпірично-систематичної соціології, суспільної історії, соціальної психології, демографії тощо та ґрунтовно оцінювати їх, особливо в сучасну епоху, коли бурхливий суспільний, технічний та економічний розвиток ґрунтовно змінює форми і спосіб життя людини.

Католицька традиція соціального вчення, що йде від Нового Завіту, не має собі рівних, але це не означає, що ні в православ'ї і в протестантізмі не існує аналогів. Витоки соціального вчення йде від отців Церкви (на той час ще Вселенської), і є загальним для візантійської і латинської традицій, а в XVI столітті реформатори, зокрема Кальвін, розвили соціальну думку, що знайшла послідовників у XIX і особливо в XX столітті. Що стосується православ'я, то в середині XIX-початку XX століття в Росії з'явилася ціла плеяда мислителів, що внесли вирішальний вклад у соціальну думку християнства. З появою видатної енциклопедії Лева XIII «*Regum novarum*» (1891) починається стрімкий розвиток католицької соціальної традиції, продовжений у енциклопедіях і інших пастирських документах римських первосвящеників і єпископів різних континентів. Те, що прийнято називати католицькою соціальною доктриною останніх ста років, засновано не тільки на ідеях грецьких і латинських Отців, але і на схоластиці, розробленої, насамперед, у XIII у Фомаю Аквінським та есхатологічному аспекті соціального християнського вчення, якому ми зобов'язані Павлові VI і Іоанну-Павлові II.

П. де Лоб'є визначає три головних етапи розвитку соціальної доктрини. [5, с. 51]

Перший, пастирський етап приблизно відповідає епосі отців Церкви і перших Вселенських соборів. Не усі вони зверталися саме до соціальних питань, але всі вони дійшли згоди виходячи з євангельських принципів: одягти голих, нагодувати голодних, працювати і ділитися.

Основоположні праці грецьких отців у цій області належать Василю Великому [3] й Іоанну Златоусту[6]; з латинських отців варто назвати Амвросія[2] й Августина[1]. Отців цікавив план порятунку людини, а не план економічний, вони проповідували не спільну власність, а спільноту, принцип якої — ділитися з іншими. Вони не чекають того моменту, коли держава установить порядок розподілу благ, а нагадують, що багатих будуть судити по тому, як вони користуються своїм багатством. Вони не вимагають негайного знищення рабства, а хочуть, щоб хазяї не забували про те, що раби — діти Божі і все те, що вони зроблять найменшому з них, вони зроблять Христу. Метою їхньої діяльності була зміна ментальності для того щоб змінити систему.

Другий етап був науковим, що цілком зберіг при цьому свій пастирський характер. Він зв'язаний з появою схоластики, вірніше схоластик: XIII століття Альберт Великий, Бонавентура, Дунс Скот і Фома Аквінський; та схоластиком XVI століття, Саламанка, Віторія і Суарес. Між першою і другою схоластиком слід згадати Антоніна Флорентійського (XV в.), першого богослова економіки.

Думки схоластів пов'язані з персоналізмом, оснований на христології і виражаються у вигляді декількох принципових ідей: тільки особистість значима сама по собі; усі соціальні інститути підлегли їй; родина в силу своєї близькості до особистості знаходиться в центрі цивільного суспільства, що повинне їй служити; для добродійного життя потрібен визначений мінімум добробуту; матеріальні блага призначені для усіх.

Внесок першої схоластики (XIII в.), головним чином, метафізичний, другий (XVI в.) — юридичний і соціологічний, хоча в обох випадках мова йде про процес утілення християнських цінностей.

Третій етап, синтетичний, почався з появою вчень пап. Воно доповнює пастирське вчення отців і наукові теорії схоластики досягненнями гуманітарних наук, що розвивалися з XVIII століття. Цей етап почався з енцикліки «*Regum novarum*» (1891) [4]. Лев XIII заклав основи християнської соціальної доктрини, що йде від св. Фоми. Пій XI, Пій XII, Іоанн XXIII, Павло VI і Іоанн-Павло II внесли істотний вклад у розвиток соціальної доктрини, про що свідчить значна кількість документів. Усі вони стосуються важливих тогочасних соціальних проблем та проголошують основоположні принципи, керуючись якими суспільство

Основа соціальної доктрини Церкви, має богословську природу і пов'язана з моральним богослов'ям, зберігаючи при цьому відому самостійність, обумовлену сьогодишньою роллю і рівнем розвитку соціальних і гуманітарних наук.

1. Августин Святий., Сповідь /Пер. з латини Ю. Мушака/ - К.: Основи, 1997. – 320с.; 2. Амвросий (Архиепископ) Живое слово /Nachdruck und Eileitung von Holger Kusse/.- Мюнхен: Verlag Otto Saggner. 1994. – 128 с.; 3. Аскетичні твори св. отця нашого Василя Великого. – Львів, 1929.; 4. Лев XIII «*Regum novarum*» (енцикліка)., - Львів.: 1994 – 24с.; 5. Патрик де Лобье, Три града (Социальное учение христианства) «Алтея» С.-Пб., 2001.,- 412с.; 6. Полное собрание творений св. Иоанна Златоуста: в 12т.: [Перевод].-.: Православная книга., 1991- т.1 кн. 1., 962с.; 7. Тулюк-Кульчицький Д. Державна етика (Католицька наука про державу). – Мюнхен, 1966. - 76 с.